

זעת זקנים

עלון שבועי להגדלת ורוממות התורה ולומדיה, והחדרת השקפה טהורה ואמתית לכל אחד מישראל

גליון מס': 291 פרשת נצבים, שבת קודש כ"ח אלול תשע"ט (28 בספטמבר 2019 למנינים)

בנשיאות מורנו הרב חיים רבי שליט"א

תל-אביב	18:12	19:06	19:43
ירושלים	*18:15	19:05	19:46
חיפה	18:01	19:06	19:42
באר שבע	18:12	19:06	19:43
*לנוהגים 40 דק' 17:55			

"לכה דודי לקראת כלה, פני שבת נקבלה"

בס"ד

כל זמן שהנר דולק אפשר לתקן

המשא המרכזי

מורנו הרב שליט"א

שבזמן המשיח, האמת תצא לאור חזק מאד, והיא תאיר כשמש. והפחד של הצדיקים כמו רבי יוחנן בן זכאי, כולם יראו שהתכוין לשם שמים ממש. והרשעים להיפך. והכל יפורסם ברבים, בבחינת 'סוף דבר הכל נשמע'. וביאר התרגום (סוף קהלת), שכל מה שעשה בניצנעא, יפורסם ברבים לכל העולם. וזה בושה גדולה ונוראה יותר מגיהנום. רח"ל.

וחז"ל הקדושים (ב"ק כ) נתנו עונש גדול לאדם שעושה בושה לחבירו. ויתכן שיתחייב קנס של 400 זוז מנה צורי. וזה בעולם הזה, אבל זה כאין וכאפס לעומת הצער שבא מהבושה לאחר מיתה. וידוע מרבינו הגר"א מוילנא זיע"א, שהצער והיסורים הנגרמים מהבושה כל כך גדולים ונוראים, שאדם בשר ודם לא היה יכול לסבול, והיה מת מהצער. וזה דומה לגמרא (בבבא מציעא) קשה רימה למת כמחט בבשר החי. והרי אין המת מרגיש באיזומל? (עין שבת יב) אלא הכוונה בזה, הבושה הגדולה לנשמה שרואה את הגוף ששכנה בו עם תולעים. וזה בושה וצער גדול מאד. רח"ל.

וזה אימת הדין והחרדה הגדולה - מה נענה בשמים לאחר 120 שנה?

במידות. ומדגיש כן בקריאת שמע שעל המיטה, כשאומר **והאר עיני פן אישן המוות!** נמצא שבאמת חושב ומתכוון לכך בכל לילה, אז המוות לא מפחיד כל כך, וגם העונש בגיהנום, הרי זה חסד מה' יתברך שמזדכך ונהפך לבריה חדשה וזוכה אחר כך לעולם הבא ותחיית המתים. וכידוע שיש תיקון לצדיקים לעבור דרך גיהנום (עין זוה"ק ק"ח קע"ח). גם מבואר בזוהר הקדוש שהצדיקים ביום מיתתם יכולים לשמוח ולעשות סעודת מצוה, ואחר כך לכוין להגיע לעולם הבא. אז בודאי שהפחד אינו מעצם המוות! אז על מה החרדה?

הפחד הגדול - מה נענה בשמים!

ויתכן לבאר, שהפחד הגדול זה לא העונש, אלא **מה לענות** ביום הדין על כך שידו קצרה בעבודת ה' שיכול לעסוק ואינו עוסק! חוסר שמחה בקיום המצוות! טעויות שעשה בין אדם לחבירו! כמו אחי יוסף שלבסוף גילו שטעו בכל המהלך איתו, ובאו לבקש סליחתו. והבושה הזאת ביום הדין על חסרון כבוד שמים, קשה וכואב יותר מעונש גיהנום!!! כיצד עשינו כן לפני מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא? ובפרט **כשכבר מת, והוא בעולם האמת ולא יכול לתקן מה שקלקל, וזולזל ופגע בכבוד שמים.** וכמו שכתב רבינו יונה בשערי תשובה (ש"ס א"ת טו) **"הצדיקים והישרים בליבותם שאגה להם כלבביא על אשר קצור קצרה ידם בעבודת השם"**. וכמו שאמרו חז"ל (בבבא מציעא כד) **כדבעי ליה למיעבד לא עבד, שזה בבחינת כי דבר ה' בזה. וזה הסכנה והבושה הגדולה, שחושב שעושה מצוה, ובשמים תובעים ממנו על בזיון, ומה נענה בשמים.**

ומפורש בגמרא (בבבא מציעא כח) על רבן יוחנן בן זכאי שהיה בוכה לפני מיתתו ואומר: שני דרכים לפני, גן עדן וגיהנום, ואיני יודע באיזה מוליכים אותי. ע"ש. וידוע מעלתו וגדולתו, שהיה מתלמידי הלל הזקן ובקי בכל חכמות התורה, וחשבונות העולם ושיחות מלאכי השרת ומעשי המרכבה (סוכה כח) ועם כל זה פחד שמתחיל לגיהנום... כי אם עשה טעות ואי אפשר לתקן, כגון שטעה בשיקול הדעת, בין אדם לחבירו או בהנהגת הדור, זה נורא. **ומה יענה בשמים? והבושה והצער בזה נורא קשה. וזה חרדת הדין!**

הבושה קשה יותר מכל ייסורי גיהנום!

וכן בגמרא (מנחות יח) שלעתיד לבא הקדוש ברוך הוא מוציא חמה מנרתיקה, צדיקים מתרפאין בה, ורשעים נידונים בה. וביאר רבינו הסטיפלר זיע"א (בספר בבבא מציעא פ"ד פ"ק טז),

כל ישראל ערבים זה בזה

פרשתינו פרשת נצבים אמנם פרשה קצרה, 40 פסוקים בסה"כ, אבל הרבה גופי תורה תלוין בה!

הפסוק הראשון מלמד אותנו, **"אתם נצבים היום פלגים"** ופרש רש"י, שהיה זה יום פטירת משה רבינו, שהכניס את כלל ישראל להיות אחראים זה לזה, לעורר ולהוכיח. וקיבלנו זאת עלינו באלה ובשבועה. והפסוק מעיד בנו **"הנסתרת לה' אלהינו והנגלת לנו ולבנינו עד עולם"**. ובספר תורה, יש נקודות באותיות אלו, ללמדנו שיש אחריות ותוכחה בישראל זה לזה (כמבואר בסנהדרין מ"ג). בבחינת **"כל ישראל ערבים זה בזה"** (שבעות לו סע"א).

"סמך מפחדך בשרי"

ובזוהר הקדוש (ב"ב כ"ג) למדנו, אתם נצבים היום - **דא ראש השנה!** כלומר, בראש השנה כל העולם נצבים לפני ה' יתברך בדין, ועל כל אחד ואחד נגזר ונקבע **כיצד תראה השנה שלו**. הצלחה, בריאות, שלום בית, מציאת חן, שמחות, בנים ובנות, עושר וכבוד - **הכל נגזר בראש השנה!** בבחינת 'יום תרועה יהיה לכם' (פרשת אמור), וביאר התרגום: יום יבא יהא לכוון. כלומר, יום דין קשה עד כדי דמעות יהיה לכם! ואם דוד המלך ע"ה אומר בתהילים (פסוק ק"ט, ק"ס) **"סמך מפחדך בשרי וממשפטך יראתי"** ודוד המלך לא היה פחדן... הוא לא פחד בלילות כשהיה רועה בצאן מחיות טורפות, לא מהאריה ולא מהדוב. ואדרבא הכה בהם וסילקם. ומיום הדין היה פחד נורא! ואם בארזים נפלה שלהבת, מה יעשו אזובי הקיר (מ"ד כ"ג). ואוי לנו מיום הדין ומיום התוכחה (מ"ד פ"ד פ"ק מ"ד). ואם תוכחה של יוסף לאחיו - שהיא תוכחה של בשר ודם - כך, תוכחה של הקדוש ברוך הוא על אחת כמה וכמה (תנאים כ"ד).

וכתוב במשנה (כ"ה טו) **שבראש השנה, כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון**, ע"ש. והפסוק צועק (תהילים קמ"ג, כ) **"ואל תבוא במשפט את עבדך כי לא יצדק לפניך כל חיי"** ומפורש בגמרא (ערכין י) רבי אליעזר הגדול אומר אלמלא בא הקדוש ברוך הוא עם אברהם יצחק ויעקב בדין, אין יכולים לעמוד מפני תוכחה, ופרש רש"י, שהיה מוכיחם על מעשיהם, ע"ש. ומכאן שעומק הדין זה נורא נורא, נורא ואיום. וזה בעצם האימה והחרדה של יום הדין!

מה כל כך מפחיד במוות?

ועדיין צריך עיון, על מה הפחד? הרי יהודי עובד ה' לא מפחד מהמוות, וכל יום מוסר נפשו על קידוש השם בתפילות, בהתנהגות,

כיצד ניתן לשמור את אוירת הקדושה והקבלות הטובות של הימים הנוראים לכל השנה כולה?

שלום וברכה מורי ורבותי!

ושוכו אנו נפגשים על הדברים הבודעים באמת, ומה בוער יותר מאשר להצליח ולשמור את אוירת ההתעלות הרוחנית הגבוהה לה אנו זוכים בימים הנוראים, למשך השנה כולה?

וכלפי מה הדברים אמורים? בכל שלהי שתא, ברגעים בהם אנו מייחלים ל"תכלה שנה וקבלותיה תחל שנה וברכותיה", נמצא כל אדם ברמתו הרוחנית הגבוהה ביותר כמעט. אז מתכוונן הוא לימי הדין, מפשפש ומממש במעשיו, בודק את טבעיו ואת אורחותיו, ומקבל על עצמו כהנה וכהנה קבלות רוחניות, קבלות של נימוסין והליכות, ואף קבלות של שלילת טבעים ומנהגים מגונים בהם "וכה" להשתמש בשנה החולפת.

והנה, בימי ראש השנה, בעשרת ימי תשובה ואף ביום הכיפורים, זוכה הוא לעמוד באותן קבלות בנקל. עומד הוא בהן תחת אותה רוממות רוח לה הוא זוכה בימים מיוחדים אלו בגבורה. לאחר מכן, טרדות ההכנה לחג הסוכות, ושמת החג המלווה אותו, משכיחות ממנו את טבעיו הרעים ומעשיו המקולקלים.

אולם, מה שקורה לאחר חג הסוכות, מהחל ימי חודש מרחשוון ואילך, זהו כבר סיפור אחר. בימים אלו חוזר האדם לשגרה, בימים אלו יורד הוא מהרמה הרוחנית הגבוהה לה הוא זוכה בימים קדושים ונאדרים אלו, ואז מתחילים הנסיגות לשוב ולהידפק אל פתחו. והנה, שוב מוצא את עצמו נכשל פה ושם, מועד פה ושם, ופעמים מה אף עובר את גבולו של החטא. כל אדם הנמצא כיום בשיכון טעמה המתוק של הקבלה החדשה לרגל השנה החדשה, זוכר בצער את טעמו המר של הכישלון בעמידה בקבלה של השנה שעברה.

וכאן נשאלת השאלה - האם כך נגזר על כל אחד מאתנו, או שניתן להיפלא ממחלה זו? כמו כן, מהו הגורם לאותה התקררות, מהו הגורם לאותה התלהבות שתפוג, והיאך ניתן לשמור אותה בששת ימי המעשה של השנה החדשה הבאה עלינו תשובה?

ובכן, מורי ורבותי! בירידה לרובדי הנפש העמוקים של האדם, אנו מוצאים שכל אחד מאתנו סובל במידת מה מפיצול אישיות...

אין צורך לרוץ לפסיכולוג או לפסיכיאטר, אין צורך ליטול כדורים, ואין צורך אף להיכנס ללחץ. זהו מבנה הנפש האמתי של כל אחד מאתנו. בכל בוקר אנו אומרים בתפילה "לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר כבגלוי". לאמור, כל אדם בטבעו מתנהג בגלוי אחרת מהתנהגותו בסתר, וכמאמר רבי יוחנן לתלמידיו שבקשהו לברכם קודם מותו: "יהי רצון שתהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם". וכששאלוהו "עד כאן?", ענה להם: "ולואי, תדעו כשאדם עובר עבירה אומר שלא יראני אדם" (נבכות כ"ח ע"ב). כלומר, כל אדם בכל מעמד נמצא הוא כביכול עם שתי זהויות. הזהות האחת היא ה**זהות החיצונית הנראית** לעין, אותה זהות העוברת את שבט ביקורתה של החברה. והשנייה היא אותה **זהות עצמית פנימית אישית בינו לבין קונו**, בשעה בה אף אחד לא רואה את מעשיו ומבחין בתהלוכותיו.

אין בהבנה זו הכרה בצביעותו של האדם, אלא הבנה עמוקה יותר ברובדי נפשו, וכאמור. אמנם, אדם אשר אישיותו ניכרת ומוזהה בעיניו רק על פי יחס האנשים אליו, הרי שהוא ירוד מבחינה רוחנית וגשמית ביותר, וכמאמר הרבי מקוצק זיע"א: "אם אני הוא אני בגלל שאתה זה אתה, ואתה זה אתה בגלל שאני הוא אני, אזי אני הוא לא אני, ואתה זה לא אתה. אולם, אם אני הוא אני בגלל שאני הוא אני, ואתה זה אתה בגלל שאתה זה אתה, אז אני הוא אני ואתה זה אתה". אלא דהיינו, שאין למדוד את מעשיו, גובה נפשנו וצדקת דרכנו על פי אחרים, אלא על פי אמות המידה של עצמנו בלבד. אולם, עדיין בחלקים הנסתרים בנבכי הנפש, נוהר ונשמר כל אדם מלעבור בפני חבריו גם על דברים אשר בהיעדרם היה עלול או מסוגל למעוד בהם.

מה שגורם לאדם להידרדר בקלות מקבלותיו הגדולות ולרדת מהפסגות הרוחניות להן הוא זוכה בימים נאדרים אלו הוא, בין היתר, אותה חלוקה נפשית בין האני הפנימי הנסתר לבין האני החיצוני הנגלה. לו יכול האדם לקרב ולרומם את אישיותו הנסתרת לאישיותו הנגלית, הרי שהיה מתגבר בנקל על רוב ככלי עוולותיו הרוחניות.

ובכן אני רוצה לפרש, ברשותכם כמוכן, את הפסוקים בפרשנו, פרשת ניצבים: "פן יש בכם איש או אשה או משפחה או שבט אשר לבבו פנה היום מעם ה' אלהינו ללכת לעבד את אלהי הגוים ההם, פן יש בכם שרש פנה ראש ולענה. והיה בשמעו את דברי האלה הזאת, והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי, כי בשררות לבי אלך. למען ספוט ה'רוח את הצמאה" (דברים טו, ח-יח). חמישה פשטים לפחות נאמרו על ידי גדולי הראשונים והאחרונים על המילים "למען

ספוט ה'רוח את הצמאה", כשבכולם עובר כחוט השני הפשט וההגדרה של 'הרוח' כמי שעובר עבירות לאחר שהוא רווה מהן ואינו תאב להן, מול 'הצמאה' העובר עבירות מתוך צימאון וחוסר, על גבול האונס ממש.

הפשט שיש לפרש לפי האמור הוא, שבכל אדם מסתתר רובד הנפש 'הרוח' ורובד הנפש 'הצמאה'. **רובד הצמאה** הוא אותו רובד חיצוני שאינו מועד בחטא אלמלא מגיע לצימאון גדול עד כדי חוסר שליטה כמעט, שאז אין הוא מחשב גם את מבטיהם של האחרים ועושה ככל העולה על רוחו גם בפניהם. לעומת זאת 'הרוח' הוא רובד הנפש הנסתר יותר בו נמצא האדם לבדו מול קונו, ושם "מרשה" הוא לעצמו כביכול לחטוא גם במה שאין הצימאון עז כל כך, גם במה שאינו מתקרב לגבול השוגג והאונס.

זו אחת משורשי "הבעיות" הגדולות ביותר בנפש האדם, וזו הגורמת לו להידרדר שוב ושוב גם לאחר קבלות גדולות ונאצלות. השלב הבא במדרון התלול אל עבר פי פחת, הוא שורש הנפש החיצוני והנראה לעינינו ה"לומד" כביכול מרעהו הנסתר ומוצא את עצמו כלא אמין ולא ישר בכך שמשמש הוא בזהות כפולה. מה שגורם, לא עליו ולא על אף אחד מעם ישראל, לדרדר גם את דמותו החיצונית בעקבות דמותו הפנימית, ולגרום לשינוי השם, שינוי סטטוס, שינוי מצדיק לצדיק פחות, ומצדיק פחות לרשע עד לאבדון.

היום יחד ננסה לראות אם היו לחכמינו ז"ל פתרונות גם לבעיה זו.

ובכן, כמצופה, ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא (ש"ס דב"ב קט"ז רמ"ז בסו"ה), ולחכמינו בדורות האחרונים היה פתרון גם לבעיית הבעיות הלזו.

בטווח חוצה גבולות שבין ארצות מזרח למערב, ועל כולם בארץ ישראל, היו מתכנסים חכמי ישראל ויוצרים אגודות חברים ["כתב חבירות" בלשון החיד"א, "ועדים" בלשון יוצאי ליטא, ובראשם הישיבות בהן נהוגה היתה שיטת המוסר]. מתכנסים היו דורשי האמת וחוקרי הפסגות הרוחניות אלו עם אלו לעיתים קצובות, וכל אחד היה מתנה בפני חבריו את לבטי נפשו ואת הפסגות הרוחניות אליהן הוא שואף. וכך היתה כל קבוצה עוזרת ליחיד להתמקד בשורשי עלייתו ולהדוף את חיבוטי הנפש האישיים שלו. העצה והדרך אותן ניתן ללמוד מאותן חבורות קודש היא כדלהלן:

ימצא לו כל אדם חבר אמת, ידיד נפש, בעל רמה תורנית ורוחנית נאותה, בפניו יחשוף את מסתרי נפשו, ואיתו יחד יקבל את אותן קבלות נאצלות אותן הוא רואה בשלב זה בו נמצא הוא בפסגות רוחניות גבוהות כקלות וניתנות ליישום, ויחד יסכם עמו לעקוב אחר ההצלחה בעמידה באותן קבלות.

הרווח המידי הוא, שגם בזמנים בו יהיה אותו אדם לבדו במלחמתו מלחמת היצר, ידע הוא שלאחר מכן יהיה עליו לתת דין וחשבון לאותו ידיד בן ברית, ולספר לו כיצד עמד, או חלילה וחס, כיצד לא עמד באותו ניסיון. הכח אותו יקבל מאותה חבורת יזכה אותו לרומם ולהדר את רובד הנפש הנסתר ולהצמידו ככל האפשר אל רובד הנפש הגלוי הנתון לבחינה בעיני החברה.

אם אחת "מהמעלות" שלנו הוא היחס לחברה, עלינו להשתמש בה לטובה ולהצליח ולהפוך גם את שעותינו המבודדות לשעות בהן עיני החברה לטושות אלינו.

"חֲטָאֵי לוֹ יִרְחֹן בָּם שְׁכֵנֵי, אִזִּי בְּרָחוּ וְרָחֲקוּ מִגְּבוּלֵי". כך אומר הפייטן רבי יצחק אבן מר שאל בפיוטו "אֶלְקֵי אֵל תְּדַיְנֵי כְּמַלְאֵי". הוא לא כתב זאת כפיוט לרשעי ישראל, הוא כתב זאת לכל אחד ואחד מאיתנו, ולא במטרה לייאש חלילה, אלא במטרה ללמוד את חולשתנו וחסרוננו נפשנו ולעבוד להתמודד להתגבר עליה.

זה נכון לכל איש בכל רמה רוחנית, וכמו-כן לכל אשה. ימצא כל אחד את בן זוגו לעבודת ה', ותמצא כל אחת את בת זוגתה לעבודת ה', ויחד יהפכו את הנסתר לגלוי ואת רובדי הנפש הנמוכים לגבוהים, נאצלים ונאדרים יותר.

הערה צדדית: אמנם מעיקר הדין, יכולים היו כל בעל ואשה להיות בני ברית למעלה רוחנית זו. אולם, לא מומלץ להתחיל בהליך זה מבלי להיוועץ קודם לכן עם חכם המכיר את שני בני הזוג, את רמות נפשם ואת הפערים הרוחניים והשכליים ביניהם.

זיכנו ה' יתברך להכיר ברובדי נפשנו העמוקים יותר והעמוקים עוד הרבה יותר, למצוא בן ברית למעלה רוחנית זו, ולזכות ולעמוד בקבלות רוחניות בנקל לאורך השנה כולה, ובזכותה של דרך חדשה זו נזכה כולנו להיכתב ולהיחתם בספר החיים והשלום, אמן.

ברוכים תהיו!

שאלה יפה

שׁוֹרֵת מְמוֹרְנוּ הָרֵב שְׁלִיטָא

ניתן לשלוח שאלות בדרכים הבאות:

www.aterett.co.il info@aterett.co.il 03-5011125

ומצוה על הקהל לשלם בעין יפה, וזה מצוין. ויש להביא סמך לכך מדברי הזוהר הקדוש (בבא קמא, שצריך לעשות תמיד הזמנה לפני המצוה, כמו זימון לפני ברכת המזון, כך לפני כל מצוה לומר בפה "אני מזמין את עצמי לברך את ה' יתברך ולקדש שם שמים". וכאשר קונים כסא לכבוד הימים הנוראים ומזמינים את עצמנו להתפלל ולקדש שם שמים ולצעוק "יהא שמייה רבה", בזה זוכים לאורות גדולים וחסדים טובים מהשמים. בבחינת "בא ליטהר מסייעין אותו" (וימלא להם). ויש לשלם הכסף מיד בהזמנה לפני ראש השנה, וזה השלמות של ההזמנה לכבוד ה' יתברך.

שמיעת קול שופר לאשה בבית הכנסת

שאלה: מה עדיף לאשה - לבוא בראש השנה לבית הכנסת לשמוע קול שופר או להתפלל בבית בדבקות שחרית ומוסף וגם לקרוא כל ספר תהלים?

תשובה: כידוע, אשה פטורה משמיעת קול שופר, שכן מצוות עשה שהזמן גרמן נשים פטורות כדין קריאת שמע שנשים פטורות (משנ"ב סי' ע סק"ב). ומה שנוהגות נשים רבות לבוא לבית הכנסת לשמוע קול שופר זה חסידות בלבד ויש בזה קצת מצוה (שם סי' תתקפ"ו סק"ט). כך שלמעשה, אשה שמעדיפה להיות בבית ולטפל בילדים ויש לה זמן מתאים להתפלל בכונה, הרי זה מצוין ואין צורך לבוא לבית הכנסת. וכידוע, ביום טוב ראשון של ראש השנה אסור להדיח כלים או להכין את השולחן או כל מיני תבשילים עבור הלילה השני, כי יש כאן איסור מכין מיום טוב ראשון לשני (עיין משנ"ב סי' תק"ז סק"ז). ומאשר ויש מצוה להתאמץ ולהשתדל שלא לישון ביום בראש השנה, והנוהג בזה המזל שלו יהיה מוצלח ומבורך כל השנה, אז בודאי שעדיף להיות בבית ולהתפלל בדבקות ולקרוא כל ספר תהלים בתחנונים, וזה מצוין. גם לרבות, כל אשה צריכה להשתדל שלא לצאת מהבית. וכשאין ברירה, לצאת כמה שפחות. והפסוק אומר: "אֲשַׁתְּךָ כִּגְפֹן פְּרִיָה בְּיַרְפְּתֵי בֵיתְךָ" (תהלים קכ"ט, ג). והרמב"ם (הכלות ארשות פי"ג הי"א) מלמד אותנו: אין יופי לאשה אלא לישב בזוית ביתה. ואשרי מי שעושה כן בראש השנה וביום הכיפורים (ועיין מגילה לא בתלמי' בנמתי').

בסיכום: קריאת כל ספר תהלים בראש השנה בתחנונים ובכוונה הרי זה דבר גדול מאד.

ראש השנה - הזדמנות להזמין אורחים?

שאלה: האם כדאי להזמין אורחים לסעודה ביום ראש השנה או שעדיף לקיים את הסעודה עם משפחה מצומצמת?

תשובה: ראש השנה זה לא זמן של אורחים ואוכל וכיבודים. ומפורש בשולחן ערוך (סי' תת"א ס"א), לא יאכל כדי שובעו שלא יבוא לידי קלות ראש, ותהיה יראת ה' על פניו, עיין שם. וכאשר האורחים מתנהגים בכבוד ראש ובקדושה או שבאים להתחזק וללמוד מה זה ראש השנה, מותר להזמין. אבל כאשר יש אורח מהמשפחה שעושה ליצנות וצחוקים וקלות ראש, אסור להזמין בראש השנה, ויזמינו אותו ביום הכיפורים ובחג סוכות.

כבוד שמים או צרכים "פרטיים"?

שאלה: נודה לרב אם יוכל לבאר מדוע תיקון חצות עדיף מאמירת סליחות? האם הדבר נכון גם כאשר אני מרגיש עליה רוחנית והתחזקות מאמירת הפיוטים וי"ג מידות שבסליחות?

תשובה: שאלה יפה. אמירת סליחות והפיוטים זה דבר נפלא מאד, ובפרט י"ג מידות, אשר הבטיח ה' יתברך שמי שעושה כסדר הזה באמירת י"ג מידות אני מוחל לו (עיין ר"ה ח"ג). וכן, אמירת "רחמנא" ו"אלוקינו שבשמים" ושאר התפילות - הכל קודש קדשים.

למעשה, תיקון חצות קודם, כי יש בו כבוד שמים גדול לדרוש ולבקש על בית המקדש ועל כבוד שמים. הסליחות זה בשבילנו להצלחה ולשנה טובה. ואמירת תיקון חצות זה לכבוד ה' יתברך בלבד. להראות שדורשים ומבקשים שיבנה בית המקדש ויהיה קיבוץ גלויות ותחיית המתים, ולכן זה עדיף מאמירת סליחות (ועיין סוכה מ"א).

כל מי שהתיקון חצות לא מתחבר אליו, יש לו בעיה באמונה! ובעיה שמסתכל על הרגש ולא על הלב פנימה. נכון, שירה זה דבר גדול, ובעיקר שירי נשמה, אבל כבוד שמים לפני הכל. וצריך להתחבר לאמירת תיקון חצות ולעשות סדר רוחני מתאים להרוויח את שניהם, ו"מלכותו בפל מְשֻׁלָה" (תהלים ק"ג, יט).

כמובן, כאשר באמת אינו יכול, והחזיקים מהפיוטים והתחינות של הסליחות מחזק אותם מאד, יכול לעשות השתפכות הנפש בסליחות ויכוין ליבר לשמים (ועיין משנ"ב סי' א סק"ט).

ומכאן נלמד עד כמה יש לרקדק באמירת תיקון חצות, בכבוד ראש, ושיביע על הקרקע וחליצת געליים. וזה כבוד שמים גדול! בבחינת "לאקמת שכיתא מעפרא ולעילוי שכיתא עוזנא". ומבואר בכף החיים (סי' א ס"ז י"ג בספר הוצר הקדוש), שהבוכה כפי כוחו, ומרים קולו על בית המקדש, זוכה לראות את בנין ירושלים בשמחה, ע"ש. וזו עבודת ה' כל השנה, כמבואר בשולחן ערוך (סי' תת"א).

ולכן רצוי מאד לקבל על עצמנו לומר כל לילה תיקון חצות, ובפרט בלילות החורף, כאשר חצות הלילה לפני השעה 12, שצריך להשתדל ולהתאמץ להרבות כבוד שמים.

מכירת כסאות בבית הכנסת עבור חגי תשרי

שאלה: האם יש ענין למכור כסאות בבית הכנסת בימים הנוראים עבור ראש השנה ויום הכיפורים?

תשובה: כאשר יש מקום גדול והרבה כסאות לכל הקהילה ולכל התושבים, אז אין חשש למחלוקת ואין חשש של תקלה לבעלי המקומות הקבועים, ואז באמת אין צורך למכור, וכולם יושבים ומתפללים ונהנים ומקדשים שם שמים. אבל כאשר יש חשש של תקלה והסדר הטוב יכול להיפגע, והמתפללים הקבועים לא יהיה להם מקום מתאים כמו כל השנה, אז מצוה למכור כסאות. וכן, כאשר הנהלת בית הכנסת עושים כן כדי להרבות הכנסות לבית הכנסת, ובכסף זה מארגנים שיעורי תורה ומזכים את הרבים, ועל אחת כמה וכמה כשמחזיקים בית מדרש לאברכים, אז בודאי שמצוה לעשות כן.

בראש השנה דנים את האדם על כבוד שמים

שאלה: האם מותר להיכנס לבית הכנסת ולהתפלל כאשר מכשיר אלחוטי של טלפון נמצא על דש הבגד או החולצה בזמן התפילה?

תשובה: זה לא כבוד, לא נאה ולא יפה להיכנס כך לבית הכנסת. וכי לפני מלך בשר ודם היו נכנסים כך?! מלך בשר ודם - היום כאן, מחר בקבר, ועל אחת כמה וכמה לפני מלך העולם הקדוש ברוך הוא (ועיין בטות ל"ט). ועל אחת כמה וכמה אם הטלפון לא מכובה לגמרי. ויש כאן חס ושלום זלזול בכבוד שמים ואין כאן מורא מקדש (עיין משנ"ב סי' תנ"א סק"א). וכידוע מהזוהר הקדוש (בבבא קמא דף ר"ב) בראש השנה דנים את האדם על כבוד שמים ועל כבוד התורה (והבבא בספרו של רבינו מרן הראשון שלטע"א בילקו"י ראש השנה), עיין שם.

ולא יפה עושים התולים טלפון בחגורה ונכנסים כך לבית הכנסת או מצמידים את מחזיק המפתחות לחגורה באופן שניכר לכולם. זה לא מורא מקדש ולא כבוד בית הכנסת (ועיין ילקו"י סי' תנ"א סק"ט). וזה קבלה קדושה לכוון בראש השנה לכל השנה כולה - מורא מקדש וכובד ראש תמיד בבית הכנסת, אש להבת שלהבת, וזה כבוד שמים.

אצלנו ב"עטרת חכמים" כתוב על דלתות הכניסה מודעה גדולה: לכוין מורא מקדש. וכן לפני מנחה, לאחר הקדיש שלפני העמידה, מעורר כל ערב ידידי ואהובי רבי דוד סלימי הי"ו בקולו הערב "לכבות הטלפונים!", וזכות הרבים תלוי בו ואשריו.

חולה שקשה לו לעמוד בתפילת מוסף של ראש השנה

שאלה: חולה שקשה לו לעמוד בתפילת העמידה של מוסף בראש השנה, האם עדיף לשבת עד שישמע את תקיעות השופר וימשיך בתפילת העמידה, או להשלים התפילה בלי הפסקה ובעמידה?

תשובה: שאלה יפה. כידוע, דעת מרן השולחן ערוך (בסי' תת"ב) שבלחש של מוסף לא תוקעים כלל. ואנחנו תוקעים בלחש כדעת רבינו האר"י ז"ל (עיין בהגות "א"ת מלח"ט, שם). כך שלמעשה, לשבת כאמצע העמידה זה חמור מאד, ועדיף שימשיך בתפילה כרגיל, וכאשר ישמע את התקיעות יפסיק להתפלל ויכוין לשמוע, ואחר כך ימשיך בתפילת העמידה כרגיל. והכל בעמידה. ומסתברא שאם קשה לו, אז ימשיך כרגיל בתפילת העמידה ולא יקשיב לתקיעות של הלחש כלל ועיקר (עיין יחיד' ח"ד סי' ל"ט). והעיקר לא לשבת בתפילת העמידה, כי יש אומרים שהמתפלל בישיבה מחמת חולשה ואחר כך מתחזק ועומד חייב לחזור ולהתפלל (עיין משנ"ב סי' א סק"ז).

כמובן, חולה, חלש, זקן שתש כוחו וכן מעוברת, אשר חלשה מאד, וכן הסובל מכאבי רגליים וכיוצא באלו, שקשה להם העמידה בתפילה, יכולים לכתחילה להתפלל תפילת העמידה בישיבה ממש כפי הצורך, או אפילו לשכב על צידו (שם סק"ז), ושלום על ישראל.

לידידי ותומכי המוסדות, ולכל בית ישראל
לקראת השנה החדשה,
נאחל מכל הלב בברכה,
שהשנה הבאה עלינו לטובה תיהיה

שנה טובה ומתוקה,
שנת בריאות אושר ושמחה,
שנה שימלא ה' כל משאלות
לבכם לטובה, אמן.

באהבה רבה ובהערכה, מוסדות התורה

בנשיאות

מורנו הרב חיים רבי שליט"א

שנה טובה ומתוקה
קאמפה גרולה
חיים רבי
תל-גיבורים חולון

שנה טובה